

अविद्या मृत्युं तीर्त्वा विद्याऽमृतमश्नुते ।

झान प्रबोधिनी

घडे ज्ञानाचा उद्बोध | भक्तिप्रेमाचा कल्पळ |

मासिक वृत्त

सौर श्रावण १९३२ चे वृत्त

सौर भद्रपद १, शके १९३२ दि. २३/८/२०१०

दृष्टिक्षेपात ज्ञान प्रबोधिनी

शिक्षण ग्रामविकसन संघटन संशोधन आरोग्य एकात्मता

- युवक विभाग
- युवती विभाग
- छात्र प्रबोधन
- संवादिनी
- ग्रामीण संघटन →
- नागरी वस्ती संघटन

- पर्यावरण जागृती
- पवनामाईचा उत्सव, साळुंबे
- शेतकरी इंटरनेट मंडळ, साळुंबे
- शाळा संपर्क अभियान, हराळी
- किंशोरी विकास
- ग्रामीण प्रज्ञा विकास

शिक्षण प्रभाग

❖ ज्ञान प्रबोधिनी प्रशाला ❖

प्रशालेचा वर्षारंभ समारंभ दि. २४ जुलै रोजी झाला. लहान गटाला प्रा. मिलिंद नाईक यांनी आणि मोठ्या गटाला नगरसेविका श्रीमती मुक्ता टिळक यांनी मार्गदर्शन केले.

दि. २१ जुलै रोजी आषाढी एकादशीनिमित्त अभंग गायनाचा कार्यक्रम झाला.

श्रमप्रतिष्ठेचे मूल्य समजावे या उद्देशाने इ. १२वी मुली भातलावणीचा प्रत्यक्ष अनुभव घेण्यासाठी दि. २ आँगस्ट व इ. १ वी मुले ३ आँगस्ट रोजी पाबे येथे सहाध्यायदिनाला गेली होती.

दि. १० आँगस्ट रोजी मा. अनंतराव अभंग यांचे अध्यापक बैठकीत ‘स्त्री शक्ती प्रबोधन’ या विषयावर व्याख्यान झाले.

❖ स्पर्धा परीक्षा केंद्र ❖

राज्य लोकसेवा आयोगाच्या मुख्य परीक्षेचा निकाल लागला. मा. डॉ. विवेक कुलकर्णी यांनी ‘राज्यसेवा मुलाखत मार्गदर्शन’ यावर दोन व्याख्याने घेतली. आपल्या केंद्रातून काही गट मुलाखती घेतल्या गेल्या.

केंद्रात एकूण पाच अभ्यासिका सुरु झाल्या असून त्यांची नावे विश्वास, प्रेरणा, आकांक्षा, जिज्ञासा व साधना अशी आहेत. सर्व अभ्यासिका मिळून २५० विद्यार्थी बसू शक्तील अशी व्यवस्था केली आहे.

दि. १९ आँगस्ट रोजी रक्तदान शिविर आयोजित केले होते. एकूण ८० जणांनी रक्तदान केले.

❖ शैक्षणिक उपक्रम संशोधिका ❖

बुद्धिमत्ता संवर्धन केंद्र : दि. २८ जुलै रोजी ज्ञान प्रबोधिनी, पुणे येथे राष्ट्रीय प्रज्ञा शोधच्या विद्यार्थ्यांच्या सराव मुलाखती आयोजित केल्या होत्या. मुलाखत घेण्यासाठी तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून प्राचार्य विवेक पोंक्हे व प्रा. नेहा अभ्यंकर, प्रा. गोंधळेकर उपस्थित होते. मुलाखतीसाठी महाराष्ट्र व गोवा राज्यातून आलेल्या एकूण सात विद्यार्थ्यांनी सराव मुलाखतीचा लाभ घेतला.

शिक्षक प्रशिक्षण केंद्र : दि. ७ व ८ आँगस्ट या कालावधीत ज्ञान प्रबोधिनी पुणे येथे संस्थेच्या व अन्य संस्थांच्या अध्यापकांसाठी ‘वाचन कौशल्य’ या विषयावर प्रशिक्षण वर्ग आयोजित केला होता. या प्रशिक्षण वर्गाला प्रा. विवेकराव पोंक्हे व प्रा. भाग्यश्रीताईहर्षे यांनी मार्गदर्शन केले.

ज्ञान प्रबोधिनी संस्थेच्या सोलापूर, निगडी, साळुंबे, पुणे या केंद्रातून १३ अध्यापक व अन्य संस्थांच्या शाळांचे ३ अध्यापक अशा एकूण १६ अध्यापकांचा या प्रशिक्षण वर्गात सहभाग होता.

वाचन कौशल्य वर्गाच्या शेवटच्या सत्रात इ. ४थी ते ८वी च्या वर्गात विद्यार्थ्यांचा वाचन वेग वाढविण्यासाठी वर्षभराचा प्रशिक्षण कार्यक्रम व पाठपुरावा इ. विषयी कृतिकार्यक्रम तयार करण्यात आला.

इंटरनेट आवृत्तीमध्ये उद्घाटन समारंभाची छायाचित्रे बघण्यास उपलब्ध आहेत.

दि. १७ आँगस्ट रोजी ज्ञान प्रबोधिनीचे संस्थापक कै. वि. वि. पेंडसे तथा आप्पांच्या स्मरणदिनाचे औचित्य साधून शिक्षक प्रशिक्षण केंद्राचे उद्घाटन शिक्षण तज्ज्ञ मा. वा. ना. दांडेकर यांच्या हस्ते झाले. या प्रशिक्षण केंद्राचे नामकरण वा. ना. दांडेकर शिक्षक प्रशिक्षण केंद्र असे करण्यात आले.

❖ नवनगर विद्यालय, निगडी ❖

पूर्वप्राथमिक : सौर १४ आषाढ (५ जुलै) रोजी मा. शरदराव सुंकर यांनी ‘मुलांच्या भावी आयुष्याचा पाया’ या विषयावर पालकांना मार्गदर्शन केले.

सौर आषाढ २४ (दि. १५ जुलै) रोजी श्रीमती सुजलताई वाटवे यांनी ‘मुलांचा भावनिक विकास’ या विषयावर कार्यशाळेतील पालकांशी सुसंवाद साधला.

सौर आषाढ १८ (९ जुलै) रोजी ‘दीपूजनाचा’ कार्यक्रम घेण्यात आला. वीजबचतीचे महत्त्व आणि स्वयंप्रकाशीत होऊन जगाला प्रकाश देणारा ज्ञानसंदेश या कार्यक्रमातून विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवला.

सौर श्रावण ९ (३१ जुलै) रोजी ‘भारतीय पद्धतीने बाहुलीचा वाढदिवस’ साजरा करण्यात आला.

प्राथमिक : आषाढी एकादशीनिमित्त वर्गाशी: विद्यार्थ्यांना अभंग शिकविण्यात आले व स्पर्धा घेण्यात आली. अभंग गायनाच्या आधी वर्गाध्यापकांनी अभंगांचे निरूपण केले.

गुरुपौर्णिमेनिमित्त वर्गशः गुरु-शिष्यांच्या कथा सांगणे व गुरुमहिमा पद्य गायन स्पर्धा घेण्यात आल्या. आजी-आजोबांना विद्यार्थ्यांनी गुरु म्हणून बोलावले होते.

मातृमंदिरात लो. टिळकांच्या पुण्यतिथीचा कार्यक्रम त्यांच्या बालपणीच्या कथा सांगून व कार्याची आठवण जागी करून साजरा करण्यात आला.

सौर श्रावण १७ (८ ऑगस्ट) रोजी 'स्वामी विवेकानंद' केंद्र चिंचवड तर्फ झालेल्या आंतरशालेय देशभक्तीपर गीत गायन स्पर्धेत आपल्या विभागाने प्रथम क्रमांक मिळविला.

कै. दिवाकर स्मृती नाट्यछटा स्पर्धेत कु. राधा येळगावकर (इ. ररी) हिने प्रथम मिळविला.

इ. ईरीची पावसाळी सहल 'दुधिवरे' येथे तर इ. ४थी ची सहल 'दाहुली' येथे जाऊन आली.

सौर श्रावण २२ (१३ ऑगस्ट) रोजी वर्गशः झालेल्या समरगीत स्पर्धामधून प्रथम क्रमांक आलेल्या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी स्वातंत्र्यदिनाच्या कार्यक्रमात देशभक्तीपर गीत गायन केले.

पूर्वमाध्यमिक : सकाळ वृत्तपत्राच्या NEE या उपक्रमांतर्गत श्री. लक्ष्मण गोगावले यांचे 'गणित सोपे आणि आवडीचे' या विषयावर रंजक पद्धतीने व्याख्यान झाले.

सौर श्रावण २१ (१२ ऑगस्ट) रोजी इ. ५वी व ६वी च्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी 'विद्यारंभ संस्काराचे' आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाच्या प्रमुख अभ्यागत सौ. सुनंदाताई पुणतांबेकर यांनी मार्गदर्शन केले.

माध्यमिक : ग्रंथालयाचे प्रेरक कै. वि. अ. जोशी यांच्या स्मृतीदिनानिमित्त वर्गशः वक्तृत्व स्पर्धा घेण्यात आल्या. ग्रंथालयाच्या अनुषंगाने विषय देण्यात आले होते.

सौर श्रावण ९ (३१ जुलै) रोजी मुक्ति-सोपान संगीत विद्यालयाचा पाचवा वर्धापन दिन व गुरुपूजन असा दुहेरी कार्यक्रम झाला. विद्यार्थ्यांचे शास्त्रीय गायन, पेटी व तबला वादन झाले. पिंपरी चिंचवड मध्यील

संगीताचे ज्येष्ठ उपासक पं. पद्माकर कुलकर्णी हे अध्यक्ष होते.

क्रीडाकुल विभाग : बालेवाडी पुणे येथे झालेल्या अऱ्थलेटिक्सच्या स्पर्धेत कु. सत्यव्वा हल्देकरी हिने ६०० मीटर धावणे या क्रीडाप्रकारात द्वितीय क्रमांक मिळविला, तर कु. वैष्णवी जरे हिने थाळी फेक या क्रीडाप्रकारात प्रथम क्रमांक मिळविला

असोसिएशनच्या योगासन स्पर्धामध्ये २१ खेळांडू सहभागी झाले होते. मुलांच्या गटात चि. देवदत्त भारदे प्रथम तर चि. संदीप भापकर तृतीय आणि मुलींच्या गटात कु. वैष्णवी आंद्रे तृतीय आली.

मेडिलाईन लॅबोरेटरी तर्फे १७३ विद्यार्थी व २५ सदस्यांची रक्त तपासणी करण्यात आली.

अभंग गायन स्पर्धा घेऊन गुरुपौर्णिमेचा कार्यक्रम झाला. यावेळी कीर्तनकार सौ. नीलिमा ताम्हणकर यांनी गुरुंच्या सद्गुणांचे वर्णन करीत विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

भोपाल येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय मैदानी स्पर्धेत कु. सत्यव्वा हल्देकरी हिने ६०० मी. धावणे स्पर्धेत रजत पदक तर कु. वैष्णवी जरे हिने थाळीफेक या क्रीडाप्रकारात सुवर्ण पदक संपादन केले. आंध्रप्रदेश गुंटूर येथे पुढील स्पर्धासाठी त्यांची निवड झाली.

गुरुकुल : या महिन्यात वर्गशः अभंग गायनाच्या स्पर्धाझाल्या व श्री. यादव महाराज यांचा अभंग गायनाचा कार्यक्रम झाला.

सौर श्रावण ११ (२ ऑगस्ट) रोजी श्री. गोविंदाचार्यजी व त्यांचे सहकारी यांनी गुरुकुलास भेट दिली.

निगडी केंद्र : सौर श्रावण ४ (२६ जुलै) रोजी मातृमंदिर विश्वस्त संस्था आयोजित गुरुपौर्णिमेचा कार्यक्रम झाला. श्री. राजेश आयरे यांनी अध्यापकोत्तम पुरस्कार, श्री. शिरीष पटवर्धन यांना श्री. वा. ना. अभ्यंकर गुरुगौरव पुरस्कार, श्रीमती मंगला चिक्षे यांना राधामाता पुरस्कार तर डॉ. प्र. ल. गावडे यांना विद्वत तपस्वी पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

श्छँ ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर श्छँ

पूर्वप्राथमिक : दि. १२ जुलै रोजी मुलांचे खेळ घेऊन वर्धापनदिन साजरा केला. दि. १४ जुलै रोजी निगडी येथील शिशुशाळेस सौ. सुलभाताई कुलकर्णी व सौ. वैशालीताई मोरे यांनी भेट दिली.

दि. १९ जुलै रोजी सिद्धेश्वर मंदिरात दिंडी गेली होती. सिद्धेश्वर बालक मंदिरातील छोट्या गटातील मुले दिंडीत सहभागी झाली होती.

दि. ४ व ६ ऑगस्ट रोजी अनुक्रमे छोट्या व मोठ्या गटातील पालकांची सभा झाली. शुद्ध उच्चार, गणन, लेखन, वाचन यांची पूर्वतयारी याविषयी मार्गदर्शन झाले.

प्राथमिक : दि. १२ जुलै रोजी गंमत खेळ इ. ४थीच्या विद्यार्थ्यांनी घेतले. इ. १ली ते ३री चे विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

दि. २० जुलै रोजी काळजापूर मंदिरात दिंडी गेली होती.

दि. २७ जुलै रोजी पूर्व माध्यमिक शिष्यवृत्तीचा निकाल जाहीर झाला. सात विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत आले आहेत.

माध्यमिक : फेब्रुवारी २०१० मध्ये घेण्यात आलेल्या इ. ७वी माध्यमिक शिष्यवृत्ती परीक्षेत तीन विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत आले.

दि. २१ जुलै रोजी आषाढी एकादशी निमित्त भजनाचा कार्यक्रम झाला. बालकामगार, अध्यापक, युवक, प्राथमिक विद्यार्थी, इ. ७वी व ९वी विद्यार्थी, पालक, शिशु अध्यापिका विद्यालय छात्र अध्यापिका अशा विविध गटांनी भजन केले.

दिव्य जीवन संघ, पुणे यांनी घेतलेल्या निबंध स्पर्धेत अपूर्वा कारंडे हिने तर लोकमंगल प्रतिष्ठान, सोलापूर यांनी घेतलेल्या वक्तृत्व स्पर्धेत हर्षिता शहापूरकर हिने प्रथम क्रमांक मिळवला.

दि. २९ जुलै रोजी गुरुपौर्णिमेनिमित्त अग्रणी गटाने वर्गशः कार्यक्रमांचे नियोजन केले.

शिशु अध्यापिका विद्यालय : ३७व्या तुकडीचा निकाल दि. ३१ जुलै रोजी जाहीर झाला. ३१ पैकी २९ उत्तीर्ण, विशेष योग्यता १४, प्रथम ९, द्वितीय ६ असा निकाल लागला.

❖ ज्ञान प्रबोधिनी, हराळी ❖

आद्य संचालक कै. वि. वि. तथा आपा पेंडसे यांच्या पुण्यस्मरण दिनानिमित्त हराळी येथे रक्तदान शिबिर घेण्यात आले. जळकोट, जेवळी, माकणी, तोरंबा, येणेगूर, इत्यादी १० गावांत प्रचारासाठी कार्यकर्ते गेले होते. सोलापूर येथील डॉ. हेडेवार रक्तपेढीचे सुमारे १० जण रक्त संकलनासाठी आले होते. ४० रक्तदात्यांचे रक्त घेण्यात आले.

अमेरिकेतील आपल्या सेही डॉ. श्रीमती शुभांगी ठाकूर यांनी दिलेल्या विशेष देणगीतून एक रुग्णवाहिका खरेदी करण्यात आली. कै. पू. स्वामी माधवनाथ यांच्या स्मृती प्रीत्यर्थ हराळी परिसरातील काही गावांमध्ये आरोग्य प्रकल्प सुरु करण्यात येत आहे. त्यासाठी रुग्णवाहिकेचा उपयोग होणार आहे.

दि. २० ऑगस्ट रोजी मा. संचालकांची हराळी केंद्राला भेट झाली. त्यांच्या उपस्थितीत प्रतिज्ञा स्मरणाचा कार्यक्रम झाला. गेल्या वर्षी प्रतिज्ञा घेतलेल्या काही कार्यकर्त्यांनी आपली मनोगते व्यक्त केली.

हराळी येथील संगीत विद्यालयात संवादिनीचे वर्ग सुरु करण्यात आले.

संघटन प्रभाग

❖ युवती विभाग ❖

सौर २ व ३ श्रावण (दि. २४ व २५ जुलै) रोजी ज्ञान प्रबोधिनी प्रशालेच्या २००४ च्या दहावीच्या तुकडीतील सोळा युवतींचे विद्याव्रत पाठपुरावा शिबिर झाले. पदवीचे शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर पुढील वाटचाल कशी करायची या संबंधीचे मार्गदर्शन ज्येष्ठ कार्यकर्त्यांनी केले.

महिन्यातील चार शनिवार-रविवार डॉंबिवली येथे तिथल्या युवती गटाला बर्चीनृत्य व वाद्यवृद्धाचे प्रशिक्षण देण्यासाठी पुण्याहून ६-७ युवती जाऊन आल्या.

दि. ९ व १० श्रावण (दि. ३१ जुलै व १ ऑगस्ट) रोजी प्रशालेतील इ. १०वी तील विद्यार्थिनींची तोरणा येथे वर्षासहल झाली. सहलीला ३५ मुली व ७ मार्गदर्शिका उपस्थित होत्या.

सध्या गणोशोत्सवासाठीचा सराव, ग्रामीण भागात ‘किशोरी विकास’ संबंधी व अन्य काम, नागरी वस्त्यांमध्ये दल आणि अन्य प्रशालेय विज्ञानतासिका यांची पूर्वतयारी सुरु आहे.

❖ विस्तार केंद्र ❖

* बोरीवली विस्तार केंद्र :

दि. २१ जुलै रोजी आषाढी एकादशी निमित्त निरुपणासकट अभंग-भजन झाले. पुष्टिपती मंदिर, ओधवनगर बोरीवली पूर्व येथे नियोजनपूर्वक कार्यक्रम झाला. सौ. अर्चनाताई साठेयांच्या मार्गदर्शनाखाली तयार झालेल्या तेरा जणी कार्यक्रमात सहभागी होत्या. शंभर ते दीडशे श्रोते उपस्थित होते.

दि. ६ ऑगस्ट पासून बोरीवलीतील ‘संवादिनी’ महिला गट ‘दासबोध’ वाचनासाठी दर महिन्यातील पहिल्या शुक्रवारी भेटू लगल्या आहेत.

बोरीवली केंद्राच्या राखी विक्री उपक्रमाचे यंदा तिसरे वर्ष आहे. कच्चा माल आणून, त्यांची एकत्र पाकिटे तयार करून बोरीवलीतील शाळा व उपक्रमांतील विद्यार्थ्यांना विक्री-कौशल्यासाठी दिली जातात. यावर्षीही १७५ पाकिटे तयार झाली.

❖ स्त्री-शक्ति-प्रबोधन ❖

दि. ६ ऑगस्ट रोजी झालेल्या गणाकटूचा विषय ‘आठवणीतील नाती’ असा होता. २० सदस्यांची उपस्थिती होती.

पालवी गटाने दि. ८ ऑगस्ट रोजी दांडेकर पुलावरील नागरी वस्तीत ८ ते १४ वयाच्या मुलांसाठी अभ्यासपूरक खेळ घेतले. ५० मुले हजर होती.

‘उमलत्या वयाशी.....’ या गटाने पार्श्वप्रज्ञालय व जैन इंग्लिश स्कूल (तळेगांव-दाभाडे) येथे इ. ९वी व १०वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी दि. १२ ऑगस्ट रोजी सत्र घेतले.

संवादिनी विस्तार प्रकल्पासाठी योजना तयार करत आहोत. अलिबाग येथे प्रत्यक्ष जाऊन प्राथमिक बैठक झाली.

या महिन्याच्या मासिक बैठकीत ग्रामप्रबोधिनी साळुंबे येथील मा. व्यंकटराव भताने यांनी ग्रामप्रबोधिनीची ओळख करून दिली.

* डॉंबिवली विस्तार केंद्र :

वर्षारंभ उपासना : सौर श्रावण ३ (२५ जुलै) रोजी प्रबोधक मंडळात हरिसिंह नलुआ गटातील इ. ७वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी वर्षारंभ उपासना झाली. गुरुपौर्णिमेच्या शुभदिवशी विद्यार्थ्यांनी पालकांच्या उपस्थितीत व्यक्तिगत संकल्प केले.

प्रबोधक मंडळ : लचित बडफुकन गटात छात्र प्रबोधनच्या संवादावर चर्चा, अभंग गायन व निरुपण, काव्यवाचन, प्रबोधन गीत, संकल्प म्हणजे काय यावर गटचर्चा, हस्तकौशल्य अशी सत्रे झाली.

हरिसिंह नलुआ गटात २७ आषाढ रोजी व्यक्तिगत व गटांचे संकल्प याविषयी चर्चा झाली. सोप्या संकल्पांची यादी तयार केली, कथाकथन व भाषिक खेळ झाले. त्याचबरोबर या महिन्यात दैनंदिन पर्यावरण

या पुस्तकाचे वाचन व चर्चा, हस्तकौशल्यात कागदी फुले व छात्र प्रबोधनमधील ‘स्वातंत्र्य’ या विषयावरील प्रश्नावली अशी सत्रे झाली. विष्णुनगर पोलिस चौकीला दिलेल्या भेटी दरम्यान विद्यार्थ्यांनी पोलिसांशी मनमोकळ्या गप्पा मारल्या. शस्त्रासे हाताळणे, पोलीस कोठडी प्रत्यक्ष बघणे, महिला पोलिसांशी तसेच इन्स्पेक्टरांशी मारलेल्या गप्पा, बोटांचे ठसे, श्वानपथकाचे तपासातील महत्त्व इ. विषयांची माहिती मुलांना मिळाली.

महाराणा प्रताप गटातील इ. द्वीच्या विद्यार्थ्यांना भाषिक खेळ, कथाकथन, दैनंदिन पर्यावरणचे वाचन व चर्चा ‘वाचनप्रवास असतो छान’ या लेखाचे वाचन व चर्चा तसेच हस्तकौशल्यात राख्या शिकवल्या.

विकासिका : फणसे विद्यामंदिरातील इ. उवीच्या विकासिकांमध्ये या महिन्यात वर्षारंभाच्या वेळेस गेल्या वर्षी केलेल्या संकल्पांचा आढावा, शब्द, खेळ, मनाचे श्लोक, विज्ञानगीत, कथाकथन व हस्तकौशल्यात काढिपर पासून पिशव्या ही सत्रे झाली.

संवादिनी : सौर श्रावण २३ (१४ ऑगस्ट) रोजी संवादिनीच्या मासिक बैठकीत श्री. राहुल कोकीळ यांचे स्वतंत्रता आंदोलनातील हिंदू-मुस्लिम प्रश्नाचा प्रवास या विषयावर व्याख्यान झाले.

पालक मंडळ : सौर २७ आषाढ (१८ जुलै) रोजी डॉ. श्रीरंग जोशी यांनी ‘कुमारवयीन मुलांशी संवाद कसा साधावा?’ या विषयावर आपले विचार मांडले व पालकांच्या शंकांना समाधानकारक उत्तरे दिली.

सौर श्रावण २४ (१५ ऑगस्ट) रोजी ‘कुमारवयीन मुलांशी संवाद भाग २’ मध्ये प्रा. उज्ज्वला करंडे यांचे व्याख्यान व प्रश्नोत्तरे झाली. पालकत्व या विषयावरील निवडक पुस्तकांच्या वाचनालयाची संकल्पना प्रत्यक्षात सुरु झाली. एकूण १५ सभासदांनी वाचनासाठी पुस्तके नेली.

युवक अभ्यास मंडळ : युवक अभ्यास मंडळात सौर श्रावण ५ (२७ जुलै) रोजी सुमेध फाटक याने ‘अनंत तत्त्व’ (Infinity) या विषयावर विचार मांडले. याच विषयावर पुन्हा सौर श्रावण ७ (२९ जुलै) रोजी खुली चर्चा झाली. उपस्थिती अनुक्रमे तेरा व आठ होती.

बर्चीनृत्य : मुलांच्या बर्ची प्रशिक्षणासाठी पुण्याच्या युवती विभागातून एकूण चार शनिवार-रविवार २/३ युवती येत होत्या. डॉबिवलीतील १३ विद्यार्थिनी (बहुतांश विद्याव्रती) व ७ युवती कार्यकर्त्यांनी बर्चीचे प्रशिक्षण घेतले. सौर श्रावण २३ (१४ ऑगस्ट) रोजी त्यांनी पालकांसमोर प्रात्यक्षिक दाखवले.

मुलांच्या बर्ची प्रशिक्षणाचीही सुरवात झाली. एकूण १५ विद्यार्थी (बहुतांशी विद्याव्रती) प्रशिक्षण घेत असून त्यांचे एकूण तीन प्रकार बसाले आहेत.

मातृभूमीपूजन : स्वातंत्र्यदिनाचे औचित्य साधून संवादिनीच्या मासिक बैठकीत सौर श्रावण २३ रोजी मातृभूमीपूजाचा कार्यक्रम झाला. एकूण उपस्थिती ४० होती.

सार्थ भजन : आषाढी एकादशीनिमित्त

सौर आषाढ ३० (२१ ऑगस्ट) रोजी सार्थ भजनाचा कार्यक्रम झाला. २२ जण उपस्थित होते.

किशोरी विकास प्रकल्प : या महिन्यापासून डॉबिवली केंद्रात किशोरी विकास प्रकल्पाला सुरवात झाली. डॉबिवलीजवळ निळजे गावातील अल्पशिक्षित मुलांच्या विकासासाठी हा प्रकल्प असून सौर आषाढ २५ (१६ जुलै) रोजी पहिली बैठक झाली. एकूण १० किशोरी उपस्थित होत्या. प्रबोधन गोत, कथाकथन व आरंगंडीची फुले करायला शिकणे अशी सत्रे झाली.

★ राष्ट्रीय एकात्मता ★

*** नागरीवस्ती अभ्यास गट :** दांडेकर वस्ती (वर्षारंभ उपासना) : दांडेकर वस्तीमध्ये ५ वर्ष नित्य संपर्क व मागणीनुसार प्रासंगिक कार्यक्रम सुरु आहेत. मुलांसाठी होणाच्या ‘प्रज्ञा विकास’ कार्यक्रमाची सुरवात या वर्षी प्रथमच वर्षारंभ उपासना होऊन झाली. दि. ९ श्रावण (दि. २१ जुलै) ला झालेल्या उपासनेला वर्गाला येणारी २५ मुले व अभ्यासगृहातील ७ जण उपस्थित होते.

अभ्यासपूरक सत्रांना प्रारंभ : संवादिनी : पालवी गटाद्वारे दि. १ व २ ऑगस्ट रोजी मुलांसाठी अभ्यासपूरक सत्रे घेतली गेली. एकूण ५ जणांनी त्यात भाग घेतला.

प्रारंभी प्रार्थना, पद्य नंतर नियोजित सत्रे (खेळ इ. माध्यमातून) व शेवटी उपासना असे या कार्यक्रमाचे स्वरूप होते.

संशोधन प्रभाग

★ प्रज्ञा मानस संशोधिका ★

मेन्सा, पुणे च्या डॉ. नारायण देसाई यांच्या सहयोगाने सुरु झालेल्या प्रकल्पांतर्गत पुण्याच्या ग्रामीण भागातील साळुंबे व कामशेत येथील १० ते १५ वयोगटाच्या ३५० मुलांचे मेन्सा पात्रतेसाठी चाचणीकाम झाले.

रोटरी पर्वती, पुणे आणि कल्वर्सिटी रोटरी यांच्या सहकायने चालू असलेल्या अभ्युदय प्रकल्पामध्ये झालेल्या

मुख्याध्यापकांच्या बैठकीस पंधरा जणांची सकिय उपस्थिती होती. विभागाच्या सदस्यांबरोबर वा. भाग्यश्रीताई हर्षे यांचे यामध्ये योगदान झाले. सुमारे १०० शिक्षकांची उपस्थिती होती.

मानसशास्त्रीय प्रशिक्षण कसे द्यावे ह्याचे प्रशिक्षकांसाठी प्रशिक्षण मा. वनिताई हृषीवर्धन यांनी घेतले. त्यासाठी ज्ञान प्रबोधनीच्या विविध विभागातील सुमारे ३० जणांचा सहभाग होता.

एस. एन.डी.टी. महाविद्यालयाच्या विद्यार्थिनीसाठी ‘भावनिक बुद्धिमत्ता’ हा विषय स्पष्ट करणारे व्याख्यान वा. अनधाराई लवलेकर यांनी दिले.

मराठा चैंबर ऑफ कॉर्मस यांचे सदस्यत्व घेतल्यानंतर त्यांच्या सहकायने औद्योगिक चाचणी व प्रशिक्षण गटाचे काम पुढे नेण्याविषयी बैठक झाली. यानंतरही नेदरलॅंड्सचे भारतातील कॉन्सील जनरल श्री. बन्सल यांच्यासह सदस्यांची चर्चा झाली.

ग्राम विकासन प्रभाग

दि. ३ व ४ ऑगस्ट रोजी ग्रामविकासन प्रभागाचा वार्षिक प्रशिक्षण वर्ग झाला. पुणे, हराळी, साळूंबे येथील सदस्य उपस्थित होते. या वर्गात मुख्यतः ‘लॉगफ्रेम’ तंत्राचा उपयोग करून पुढील वर्षातील उपक्रमांचे नियोजन केले. मा. प्रमोदराव सडोलीकर यांचे ‘लोकसहभाग व सबलीकरण यातील अनुभव’ या विषयावर व्याख्यान झाले. मा. संचालकांनी समारोप केला.

स्त्री शक्ति प्रबोधन : किशोरी विकास प्रकल्पांतर्गत ८ शाळांमध्ये इ.टी.वी.तील विद्यार्थिनींसाठी पहिली तासिका झाली.

दि. ७ ऑगस्ट रोजी ८६ आरोग्य प्रबोधिकांचे प्रशिक्षण झाले. स्तनपान सप्तहानिमित्त ‘कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी स्तनपानाचे महत्त्व’ या विषयावर दोन सत्रे झाली.

गाउडदरा येथे स्त्री रोग तज्ज्ञ डॉ. स्नेहल पुरंदरे यांनी सुमारे ४० जणांची तपासणी केली.

आंबवणे येथील शाळेतील इ. ५वी ते १२वी च्या सर्व विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची दातांची तपासणी झाली. सिंहगड डेन्टल कॉलेजमधील विद्यार्थी व शिक्षक यांनी सुमारे ५२५ जणांची तपासणी केली.

‘यशदा’ येथे प्रा. सुवर्णाताई गोखले यांनी महाराष्ट्रभर काम करणाऱ्या विविध संस्थांमधील प्रतिनिधींना बचत गटासंबंधी मार्गदर्शन केले. Reserve Bank of India आणि Central Bank येथील Zonal Officers चे प्रशिक्षण प्रा. सुवर्णाताईंनी घेतले. Development support Team (DST) तरफे चालवल्या

जाणाऱ्या बचतगटातील सदस्यांना सुवर्णाताईंनी ‘वैयक्तिक व कुटुंबाची बचत’ यावर मार्गदर्शन केले.

ग्रामीण भागात कृषी पर्यटनातून स्वयंरोजगाराची संधी म्हणून या वर्षी शहरी लोकांसाठी भात लावणी व ग्रामीण परिचय सहलींचे आयोजन केले होते. एकूण पाच सहली झाल्या. त्यातील दोन सहलींमध्ये पुण्यातील इ. ६ वी व ७वी तील दोन शाळांमधील मिळून १८० विद्यार्थी सहभागी झाले होते. ‘भात लावणी बरोबरच बैलगाडीची सफर, सुतार काम, लोहार काम, दळण कांडण यांची ओळख, मूर्तिकाम, सर्पिमित्रांशी गप्पा अशा गोष्टींचे आयोजन केले होते.

‘जिजामाता प्रबोधन केंद्र’ यांची वार्षिक सर्वसाधारण सभा झाली. त्यात आरोग्य, बचतगट, स्वयंरोजगार व नेतृत्वविकासन या समित्यांची पुर्नरचना झाली. यातीलच दहा सदस्यांसाठी ‘छायाचित्रण प्रशिक्षण’ सुरू झाले. यासाठी एकूण दहा सत्रांचे नियोजन केले आहे. मा. गिरीश केमकर हे यासाठी मार्गदर्शन करीत आहेत.

किशोरी व युवतींसाठी मेंदी प्रशिक्षण वर्ग घेण्यात आले.

पाणलोट क्षेत्र विकास : या प्रकल्पांतर्गत करंदी (ता. भोर) या गावात तीन मातीं बंधारे बांधण्यात आले. यांची एकूण किंमत रु. तीन लक्ष इतकी आहे. नुकत्याच झालेल्या पावसामुळे हे तीनही बंधारे पूर्णपणे भरले असून सुस्थितीत आहेत.

कोळवडी (ता. वेल्हे) येथे एक शेततळे बांधण्यात आले. यासाठी सुमारे

रु. ५०,००० इतका खर्च झाला. यापैकी १५,००० रुपयांची रोख वर्गणी श्रीमती सुशीला चोरगे या शेतकरी महिलेने स्वतःचा वाटा म्हणून दिले.

यंदाच्या वर्षी शेतजमीन सपाटीकरणाची कामे सुमारे २०० शेतकऱ्यांकडे पन्नास टक्के लोकवर्गणीतून पूर्ण झाली. यापैकी अनेकांनी टोकन पद्धतीने भातपेरणी केली.

सौर ऊर्जा प्रकल्प : यंदाच्या वर्षी जुलै महिनाअखेर पर्यंत भोर व वेल्हे तालुक्यातील विविध गावांमध्ये १६१ सौर दिव्यांची विक्री करण्यात आली. कोणतेही अनुदान / अंशदान न देता हे दिवे विकण्यात आले हे विशेष. या विक्रीतून आत्तापर्यंत सुमारे रु. एक लक्ष जमा झाले असून उर्वरित रकमेची वसुली चालू आहे.

कृषितांत्रिक विद्यालय, शिवापूर : दि. १ जुलै पासून यंत्रचालक वर्गाची २३ विद्यार्थ्यांची नवीन तुकडी सुरू झाली. या वर्षी सी.एन.सी. व लेथ या दोन्हीचे प्रशिक्षण एकत्र देण्यात येणार आहे.

साळूंबे : दि. १६ ऑगस्ट रोजी नागपंचमीच्या दिवशी माहेवाशीण मेळावा झाला. एकूण २५० महिला उपस्थित होत्या. जिल्हापरिषद अध्यक्षा श्रीमती सविता दगडे या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होत्या. तळे गावच्या उपनगराध्यक्षा श्रीमती लोमटेराई प्रमुख पाहण्या म्हणून उपस्थित होत्या. सुमारे पाच तासांच्या या कार्यक्रमात ‘लोकमत सखी मंत्र’ यांच्या सभासदांनी विविध प्रकारच्या खेळांचे सादरीकरण केले.

